

જિનભક્તિમય વિવિધ ગેય-રચનાઓ

સં. મુનિ કલ્યાણકીર્તિવિજય

(૧) પદ્મજિનસ્તોત્રાણિ

શ્રી આદિનાથ-શાન્તિનાથ-નેમિનાથ- પાર્શ્વનાથ તથા મહાવીરસ્વામી-
એમ પાંચ જિનેશ્વરોની સ્તવના આ પાંચ સ્તોત્રોમાં અપભ્રંશભાષામાં કરી છે.
અત્યંત ભાવવાહી તથા મધુર રચના છે. પરંતુ કર્તાનો ઉલ્લેખ ક્યાંય નથી.
કદાચ-છેલ્લા સ્તોત્રમાં આવતા ઉત્તમ / કલ્લાણ શબ્દોથી કર્તાએ પોતાનું નામ
જણાવ્યું હોય. વિદ્વાનો પ્રકાશ પાડે.

પ્રત્યેક સ્તોત્રમાં તે તે ભગવાનના સમ્યક્ત્વ પામ્યા પછીના ભવોની
ગણના દર્શાવી સાથે જ તેમનાં માતા-પિતાનાં નામ, પાંચ કલ્યાણકોની તિથિઓ,
લાઞ્છન- વર્ણ-શરીરની ઊંચાઈ-આયુષ્ય વ. વિગતોની સુંદર ગૂંથણી કરી છે.

પ્રતિપરિચય : ચાળસ્માના જ્ઞાનભળ્ડારની પોથીની ફેરોક્ષ નકલ પરથી
આ રચનાઓ સમ્પાદિત થઈ છે. કુલ પત્રો ૮ (આઠ) છે. તેમાં પહેલાં
શ્રીસોમપ્રભસૂરિ વિરચિત યમકમય જિનસ્તુતિચતુર્વિંશતિકા છે, ત્યાર બાદ વસ્તુ
છન્દોમય બીજી સ્તુતિચતુર્વિંશતિકા છે, અને છેલ્લે આ પાંચ સ્તોત્રો છે. લેખન
શુદ્ધિ સારી છે. અક્ષરો પળ સુંદર તથા સુવાચ્ય છે. લેખનશૈલી જોતાં પ્રાયઃ
૧૭મા સૈકામાં લખાઈ હોય તેવું અનુમાન થાય છે.

(૨) અજ્ઞાતકર્તૃક-ષડ્ભાષાબદ્ધશ્રીચન્દ્રપ્રભસ્તવઃ

આ સ્તવમાં સંસ્કૃત-પ્રાકૃત-શૌરસેની-માગધી-પૈશાચિકી-
ચૂલિકાપૈશાચિકી તથા અપભ્રંશ એમ સંસ્કૃતમાં તથા પ્રાકૃતની છ ભાષામાં
એક / બે શ્લોકો દ્વારા શ્રીચન્દ્રપ્રભસ્વામીની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે. સમસંસ્કૃત-
પ્રાકૃતભાષામાં બે શ્લોકોથી સ્તુતિ કરી છેલ્લે ફરી સંસ્કૃત શ્લોકથી ઉપસંહાર
કરવા દ્વારા સ્તવની સમાપ્તિ કરી છે. કુલ પદ્યો ૧૩ (તેર) છે. શૈલી અત્યંત
રોચક છે. છન્દોની પસંદગી પણ તે તે ભાષાને અનુરૂપ જ કરી છે. કર્તાનો
કોઈ ઉલ્લેખ નથી.

પ્રતિપરિચય : વઢવાળના જ્ઞાનભણ્ડારની પ્રતિની ફેરોક્ષ નકલ પરથી આ કૃતિનું સમ્પાદન કર્યું છે. કુલ ૨ (બે) પત્રો છે. અક્ષરો સુવાચ્ય તથા સુન્દર છે. લેખનમાં થોડી અશુદ્ધિઓ રહી ગઈ છે. ૧૨ મા પદ્યમાં છેલ્લો શબ્દ ભુરુહકુંજર છે તેના સ્થાને બીજો કોઈ શબ્દ હોવો જોઈએ. લેખનદોષથી ભૂલ રહી ગઈ જણાય છે. પ્રતિનું લેખન ગોંડલનગરમાં થયું છે.

(૩) શ્રીરામવિજયજીકૃત - વિવિધનામગુપ્તિ - શ્રીજિનસ્તવના

આ સ્તવનામાં જિનેશ્વરભગવન્તનાં જુદાં જુદાં ૫૨ (બાવન) નામોથી સ્તુતિ કરવામાં આવી છે. ભાષા હિન્દી છે. શૈલી મધુર તથા ભાવવાહી છે. કુલ ૭ કડી છે. કર્તાનો ઉલ્લેખ અન્તિમ કડીમાં રામ એવા શબ્દથી કર્યો છે, તેના ઉપરથી પં. સુમતિવિજયજી કવિના શિષ્ય પં. શ્રીરામવિજયજી હોય તેવું અનુમાન થઈ શકે.

વઢવાળના જ્ઞાનભણ્ડારની પ્રતિની ફેરોક્ષ નકલ પરથી આ રચના સમ્પાદિત થઈ છે. કુલ પત્રો ૨ (બે) છે. બીજા પત્રમાં ષડ્ભાષાબદ્ધ શ્રીચન્દ્રપ્રભસ્તવ છે. અક્ષરો સુન્દર છે. તેનું લેખન ગોંડલનગરમાં થયું છે, તેનું પ્રાન્તે લખેલ પુષ્પિકાથી જણાય છે. લેખનકાળ ૧૮મો સૈકો હોવાનું અનુમાન થાય છે.

(૧) પદ્મજિનસ્તોત્રાણિ

શ્રી આદિનાથસ્તોત્રમ્

જય જયપર્શવ ! કુંતલકલાવ-વિલસંતબહુલકજ્જલસહાવ ! ।
 કલહૂયકંતિ ! મરુદેવિ-નાભિ-નિવતણય ! રિસહવસહંક ! સામિ ! ॥૧॥
 ધળ-મિહુળ-તિયસ-નરનાહ-દેવ-નિવવયરજંઘ-મિહુળે-સ ચેવ ।
 સોહમ્મ-વિજ્જ-અચ્ચુય-ચક્કિ-સવ્વટ્ઠસિદ્ધિ-અવયરો(રિ)અ ઇત્થિ ॥૨॥
 આસાઢબહુલ ચવીઝ ચઝત્થિ, કસિણટ્ઠમિ જાયઝ માસ ચિત્તિ ।
 ઇક્ખાગુ ભૂમિ નયરી વિણીય, ધણુ પંચસય તિહિ તણુ પળીય ॥૩॥
 ચિત્તટ્ઠમિ ગિન્હઈ સામિ દિવ્વ, ચઝ સહસ સમન્નિય કસિણ પવિવ્વ ।
 ઇય્યારસિ બહુલી ફગ્ગુણસ્સ, સંપજ્જઈ કેવલનાણ તસ્સ ॥૪॥

माह वदि तेरसि उज्जल-निय-जसि पुव्वलक्ख चुलसीय-जू(जु)य ।
जय पढमजिणेसर ! सू(सु)अभरहेसर !, करि पसाउ निम्मलचरी(रि)य ॥५॥

॥ इति श्रीआदिनाथस्तोत्रम् ॥

श्रीशान्तिनाथस्तोत्रम् ॥

वीससेण-अइरादेविनंदण ! तणुहरण !
जय अपुव्वहरिणंक-अखंडियतणुकिरण ! ।
सिरिसिरिसेण-कुरुनर-सोहम्म-खयरनिव-
पाणय-सो अपराजी(जि)य-अच्चुयइंदभव ! ॥१॥
विज्जाहिव-गेविज्ज-नरवइमेहरह-
सव्वट्ठ अवयन्नउ गयउर संतियह ।
भाद्रवए वदि-सातमि सामी चवण तुह
जिट्ठ-कसिण-तेरसि-निसि जायउ जम्भमहो ॥२॥
जिट्ठ-चउद्दसि-बहुलीय संजमसिरि वरीय
पोस-सुदि-नउमि-दिणि केवलवरि वरीय ।
जिट्ठ-कसिण-तेरसिनिसि कंचणकंतितणु
मुक्खसुक्ख पहु पामीय छंडिय कम्मवण ॥३॥
चउसट्ठि सहस-अंतउर चुलसीयलक्खय-
हय-गय-रहवर छन्नवइकोडि-पायक तह य ।
नवनिहि चऊदरयण छक्खंड-सभूमिवर
धम्मचक्कि सोलसमु पंचम चक्कहर ॥४॥
चालीसधणुहदेहो, लक्खं वरिसाण जीवियं जस्स ।
सो संतिनाहदेवो, करेइ संघस्स सिवसंती ॥५॥

॥ इति श्रीशान्तिनाथस्तोत्रम् ॥

श्रीनेमिनाथ स्तोत्रम् ॥

पंचजन्नि-आउरिय-संख जिणि दिणह
अज्ज वि जसु पय सेवइ लंछणमिसि जिणह ।

रायमई-मणवल्लह सोहगसुंदरह
नेमि-चरीयन्निज्जइ फलिणी-सामलह ॥१॥

आसि धणो तसु दइया धणवई, सुहमसुर
चित्तगइविज्जाहर-रयणमइ, महिंदसुर ।
अपराजी(जि)य-प्री(प्रि)य-प्रीयमइ पायारणह
संखनिवो तसु जसुमइ प्री(प्रि)य, अपराजी(जि)यह ॥२॥

नवमभवे सोरियपुरि समुदविजय-घरणि
सिवादेविराणी नंदण जायु कुल-तसुण ।
कत्ती किसिण दुवालसि अपराजी(जि)य-चवणु
श्रावणसिय पहु पंचमि मंदरगिरि-ण्हवण ॥३॥

सी(सि)य-छट्ठि सावण सहससमन्निय-वयगहणं
रेवइ गिरिवरि सामी रायमह-परिहरणं ।
दिण चउपन्न-अणंतर आसोऽमावसह
केवलनाणी विहरइ तणु जसु दस धणुह ॥४॥

जीविय वरिस-सहस्सं आसाढे अट्टमीय सियपक्खे ।
संपत्तं सिद्धिसुहं उज्जिते नमह नेमिजिणं ॥५॥

॥ इति नेमिनाथस्तोत्रम् ॥

श्रीपार्श्वनाथस्तोत्रम् ॥

सामि-सामलय-तणु-कंति-किरणावली,
जयउ विलसंत-कल्लण-घण-मंडली ।
जयउ धरणिंद-फणि-रयण-रय-विज्जला,
भवियघ(ज?)ण-भोर नच्चंति हरिसुज्जला ॥१॥

नाह मर(रु)भूइ-भवि भमी(मि)य वणि गयवरो,
देव-सहसार विज्जाहरज्जूअ(हरऽच्चुअ)-सुरो ।
विज्जनाहो य गोविज्ज कणयापहो
चक्कवट्ठी य पाणयविमाणच्चुउ(ओ) ॥२॥

चित्त-चउत्थीइ कसिणाइ वाणारसी-
नयरि निव-आससेणस्स वामा सई ।
पोसदसमीइ कसिणाइ जम्मुत्सवो
तास इग्यारसी गिण्हए संजमो ॥३॥

कसिण-चउत्थीइ चित्तस्स तुह केवलं
सुद्ध-अट्ठमिहिं श्रावणह पत्तो सिवं ।
नाह-तणुमाण नव-हत्थ फणिलंबणो
वरिससउ आउ जिण नयण-आणंदणो ॥४॥

जिण विघन-विणासण-पाव-पणासण पास पसन्नउ होउ महो ।
पउमावइदेवी जसु पयसेवी मनवंछित्त-सुह देउ महो ॥५॥

॥ इति श्रीपार्श्वनाथस्तोत्रम् ॥

श्रीमहावीरस्तोत्रम् ॥

जयउ सो सामी वीरजिणंदो, पिक्खिय लंछणि जासु मइंदो ।
संगमकामिणि-मणि-मणि-वासो, कामकरी किम करइ उल्हासो ॥१॥

नयसार-सोहमि-मिरीय-सुबंभे, कोसी(सि)य-सुर-वसुमित्त-सुहम्मे ।
अगिजोई-ईसाण-ऽगिभूई, सिरिभारद्दह-महिंद-चउगई ॥२॥

थावर-सुर-वसुभूइ य सक्के, हरि-नारय-सीह-नारय-चक्के(क्की?) ।
सक्कीय नंदण-पाणय-चवीउ, देवाणंदा-ऊ(उ)अरि अवयरिउ ॥३॥

सी(सि)यछट्ठि-ऽसाढह वसीउ बियासी-दिणि आणेई हरिणेगमेसी ।
कुंडगामि सिद्धत्थह नरवइ-वालंभ-त्रिसला तसु कुक्खि आवइ ॥४॥

चैत्र-सी(सि)य-तेरसि जायु जम्म, मेरु-कंपावी(वि)य सुणीइ रम्म ।
छप्पियनंदण दईय जसोआ, नंदिवर्धन प्हो जाणे भाया ॥५॥

बहुल-दसमि पहु मगसिरमासह, दिक्ख लेउ सही(हि)या उवसग-सहस ।
सिय-वइसाह-दसमिइं केवल, कत्ती(त्ति)यऽमावस सुद्ध-सी(सि)य-निम्मल ॥६॥

इय जिणवीरह कणयसरीरह सत्तहत्थ-उच्चत्तणु ।

जय गणहरगोयम ! जगि जस उत्तम फली(लि)य-सयल-कल्लाणवण ॥७॥

॥ इति श्रीमहावीरस्तोत्रम् ॥

(२) अथ चन्द्रप्रभुस्तवाः] षड्भाषाबन्धाद्भ्यः] लिख्यते ॥

नमो महसेननरेन्द्रतनु(नू)ज ! जगज्जनलोचनभृङ्गसरोज ! ।

स(श)रुद्रवसोमसमद्युतिकाय ! दयामय ! तुभ्यमनन्तसुखाय ! ॥१॥

सुखीकृतसादरसेवकलक्ष ! विनिर्जितदुर्जयभावविपक्ष ! ।

सुरासुरवृन्दनमस्कृत ! नन्द महोदयकल्पमहीरुहकन्द ! ॥२॥

॥ इति संस्कृतभाषा ॥

[छन्दः पञ्जटिका]

जय नीरसीय(निरसिय)तिहुयणजंतुभंति ! जय मोहमहीरुहदलणदंति ! ।

जय कुंदकलीसमदंतर्पति ! जय जय चंदपह ! चंदकंति ! ॥३॥

जय पणयपाणिगणकप्परुक्ख ! जय जगडियपयडकसायपक्ख ! ।

जय निम्मलकेवलनाणगेह ! जय जय जिणंद ! अपडिमदेह ! ॥४॥

॥ इति प्राकृतभाषा ॥

विगद-दुहेहेदु-मोहारिकेदूदयं दलिद-गुरु-दुरिद-मद-विहद-कुमुद-

ख(क्ख)यं ।

नाघ ! तं नमदि जो सदद-नद-वच्छलं लहदि नो(नि)व्वुदिगदि(दिं) सो

ददं निम्मलां(लं) ॥५॥ इति सू(शू)रसेनीभाषा ॥

असुल-सुल-विसल-नल-लाय-सेविदपदे नमिल-जयजंतु-तुदि-

दी(दि)न्न-शिवपुल-पदे ।

चलण-पू(पु)ल-निलद-संसारि-सलसीलुहे देहि मह शामि ! तुं शाल-

शासद-पदे ॥६॥ ॥ इति मागधि(धी)भाषा ॥

[छन्दः त्रोटकः]

तलिताखिल-तोस-तया-सतनं मद(त)नानल-नील-ममानगुणं ।

नालिनारुण-पात-तलं नमते जिन ! जो इध तं स शि(सि)वं लभते ॥७॥

॥ इति पैसाचकी(पैशाचिकी)भाषा ॥

[छन्दः त्रोटकः]

कलनालिकनातुल-तप्प-हलं लचनीकल-चालु-यसप्पसलं ।
ललनाचन-कीत-कुनं लुचिलं चिनलाचमहं समलामि चिलं ॥८॥
॥ इति चौलिकापैशाचिकीभाषा ॥

[छन्दः द्विपदी]

सासयसुखनिहाणं नाह ! न दिठो(द्वो) जेण तुह ।
पुण्यविहूणो जाण निप्प(प्फ)लजमु(म्मु) तिह नरपसुह ॥९॥
निम्मल तुह मुहचंदु जे पहु ! पिक्खई(इ) पससिरई ।
ईय निरुवमआणंदु तिह मन सांमी विप्फू(प्फु)रई ॥१०॥
॥ इत्यपधंसि(शे) ॥

हारी(रि)हार-हरहास-कुंद-सुंदर देहभय (मय) !
केवलकमलाकेलिनी(नि)लय ! मंजुलगुणगणमय ! ।

कमलारुणकरचरण ! भरधरणधवलबल !
सिद्धिरमणीसंगमवी(वि)लासलालस ! मलमवदल ॥११॥

भवदव-नवजलवाह ! विमलमंगल-कुलमंदिर !
वामकाम-कलकेलिहरण-हर ! वरगुणबंधुर ! ।
मंदिरगीर(मंदरगिरि)-गुरुसार ! सबलकर-भु(भू)रुहकुंजर !
देहि महोदयमेव देव ! मम भुरुहकुंजर(?) ॥१२॥

॥ इति समसंस्कृतभाषा ॥

[छन्दः घत्ता]

इति जगदभिनन्दन ! जनहृदि नन्दन ! चन्द्रप्रभुजिनचन्द्रवर !
षट्(इ)भाषाभिष्टुत ! मम मङ्गलयुत ! सिद्धिसुखानि वी(वि)भो ! वितर ॥१३॥
॥ इति श्रीषट्भाषाबद्ध-चन्द्रप्रभस्तवमिदम् ॥ लि. श्रीगौडलनगरे ॥

(३) श्रीरामविजयजीकृत - विविधनामगुम्फित-श्रीजिनस्तवना

अथ जिनस्तवना लिख्यते ॥

मुनिध्येय नमो, सुरगेय नमो, पतितपावन सुचिनांम नमो ।

चितितसकलमनोरथपूरण, कल्पतरुपरिणाम नमो ॥मुं० ॥१॥

जिन मुंनी(नि)नाथ जिनेस्वर संकर, परमातम अरिहंत नमो ।

पारंगत परिमेष्ठि अधि(धी)स्वर, भयभंजण भगवंत नमो ॥मुं० ॥२॥

संभु स्वयंभु जगतप्रभु अभयद, वि(वी)तराग गुंणसिंधु नमो ।

बोधदायक त्रिहुंकाल के ग्यायक, असरण-सरण सुबंधु नमो ॥मुं० ॥३॥

केवलकमलाकंत महोदय, सिद्ध बुद्ध सर्वज्ञ नमो ।

ति(ती)र्थकर ति(ती)र्थेस्वर ईश्वर, पुरुषोत्तम परमज्ञ नमो ॥मुं० ॥४॥

आसअनंत अर्चितगुंणाकर, निरमोहि-अविकार नमो ।

पूर्णानंद सयंबुद्ध साहिब, योगीसर जी(जि)तमार नमो ॥मुं० ॥५॥

लोकालोकप्रकासक भासक, आनंदघन अविनास नमो ।

देवाधिदेव एक सरण तेरो, क्षायकभाव-विलास नमो ॥मुं० ॥६॥

ईत्यादिक सुभनांम के धारक, करु प्रणिपति त्रिहुं काल नमो ।

राम कहें तेरा सेवक उपर, करुणा दि(दी)नदयाल नमो ॥मुं० ॥७॥

॥ इति श्रीजिनस्तुति ॥

